

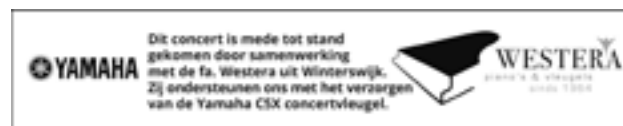
Amatis Piano Trio

De ontstaansgeschiedenis van het **Amatis Piano Trio** is nogal bijzonder. De Britse cellist Samuel Shepherd en de Duitse violiste Lea Hausmann speelden samen op straat in het fietstunneltje onder het Rijksmuseum om wat geld te verdienen. Ze merkten dat het goed ging en besloten zich in te schrijven voor het Grachtenfestival Conservatorium Concours. Omdat de voorschriften bepaalden dat alleen ensembles vanaf 3 personen zich konden inschrijven gingen ze op zoek naar een pianist. Daartoe bezochten ze de Young Pianist Festival Competition in het Bimhuis. Daar hoorden ze Mengjie Han zo goed spelen dat ze hem vroegen met hen mee te spelen (en dat hebben ze goed ingeschat, want Han werd prijswinnaar van het Franz Liszt Concours in Utrecht!). Dankzij de daar toegekende Publieksprijs belandden ze in het Concertgebouw. Aanbiedingen, concoursen en prijzen volgden elkaar in snel tempo opus Ze wonnen op de International Joseph Joachim Chamber Music Competition in Weimar de 2e prijs en de 1e prijs op The International Parkhouse Award Chamber Music Competition. Ze waren de jongste finalisten op het Internationaal Kamermuziek

Concours 'Schubert und die Musik der Moderne' in het Oostenrijkse Graz.

Buiten Nederland traden ze op in Duitsland, Oostenrijk, Zweden, Noorwegen, Italië, Portugal en Frankrijk. Ze stonden op festivals als de Salzburger Festspiele, het Amsterdamse Grachtenfestival, het Beethoven Festival Bonn, het Internationaal Kamermuziek Festival Utrecht en het Festival Pablo Casals in het Franse Prades. Omdat ze eigentijdse muziek als inspiratiebron zien, hebben ze de Dutch Piano Trio Prize in het leven geroepen met als doel jonge componisten aan te moedigen om het repertoire voor pianotrio uit te breiden. Intussen zijn ze begonnen aan de pianomasteropleiding aan de universiteit van Salzburg. De verwachting is dat ze het eerste pianotrio zullen zijn met een Pianotrio-Masterdiploma. Sinds 2015 koesteren ze o.a. de intensieve samenwerking met Wolfgang Redik (van het Vienna Piano Trio) en met Rainer Schmidt (van het Hagen Quartet). Met een aanbeveling van Prof. Daniel Hope van het Beaux Arts Trio op zak – die een grote internationale carrière voorspelt – lijkt een mooie toekomst verzekerd. Zeker nu ze t/m december 2018 deel uitmaken van de BBC Radio 3 New Generation Artists. Dat betekent: optreden met alle BBC-orkesten, concorderen in de Wigmore Hall, deelnemen aan festivals in Engeland, Wales, Schotland en Noord-Ierland, een groot aantal studio-opnames én het in première brengen van speciaal voor het Amatis Piano Trio geschreven composities!

Het volgende concert, verzorgd door het Berlage Saxophone Quartet en Jan Brokken, is op 20 augustus 15.00 uur.

Dit programma wordt mede mogelijk gemaakt door:

Hic. Jacet Robur, opgericht 30 april 1927

Zondag 6 augustus 15.00 uur

Amatis Piano Trio

Lea Hausmann - *viool*
Samuel Shepherd - *cello*
Mengjie Han - *piano*

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Trio nr. 4 in Bes opus 11
Allegro con brio
Adagio
Tema con variazioni

Felix Mendelssohn (1809-1847)

Trio nr.1 in d opus 49
Molto allegro ed agitato
Andante con moto tranquillo
Scherzo: Leggiero e vivace
Finale: Allegro assai appassionato

— pauze —

Josef Suk (1874-1935)

Elegie opus 23

Dmitri Shostakovich (1906-1975)

Trio nr. 2 in e opus 67
Andante - Moderato - Poco più mosso
Allegro con brio
Largo
Allegretto - Adagio

KAMER
MUZIEK
AAN DE
BERKEL

Toelichting

Amatis Piano Trio

door Henk Slik

Beethoven (1770-1827) componeerde het **pianotrio opus 11** in 1797 en droeg het op aan gravin Von Thun. De voorafgaande drie pianotrio's waren pittige, maar wel galante composities die in Wenen zeer in de smaak vielen, waarbij moet worden aangetekend dat de 3e door grotere zelfstandigheid van de partijen een stap voorwaarts betekende. Later zou hij ze nog overtreffen.

Nr. 4 opus 11 (het 'Gassenhauer' Trio) dankt zijn bijnaam aan het opvallende laatste deel, waarin een lied uit een komische opera van Joseph Weigl voorkomt dat toentertijd een hit was (een *'Gassenhauer'). Het is ontworpen voor de combinatie klarinet, cello en piano, maar wordt ook uitgevoerd met viool i.p.v. klarinet en fagot i.p.v. cello. De klarinet was in 1779 overigens nog volop in ontwikkeling. Op de meeste cd's staat de versie met klarinet. (Ik ben zelfs een uitvoering met hobo en fagot tegengekomen).

Het probleem bij een pianotrio met viool en cello is gelijkwaardigheid van de instrumenten: de piano/vleugel moet de viool en de cello niet overheersen. Beethoven lost dit probleem keurig op door de pianopartij à la Haydn en Mozart vrij slank te houden.

Het *eerste deel* is opgewekt en levenslustig, maar het thema is wel breed uitgesponnen. In het langzame, zangerige *tweede deel* speelt Beethoven een spel met motieven. Het *laatste deel* met zijn operahit bevat 9 variaties, waarvan vooral de laatste paar compositorisch interessant zijn. (Hooft U ook de vooruitwijzing naar de finale van Schubert's 'Forellenkwintet'?) **Gassenhauer waren aanvankelijk bedelstudenten, zwervers en schooiers. Later bedoelde men liederen en dansen die dergelijke liederen zongen, waardoor de term zoveel betekende als platvloers straatlied. De Gassenhauer van toen zijn te vergelijken met o.a. de smartlap en het protestlied.*

Mendelssohn (1809-1847)

Het Piano Trio nr. 1 in d opus 49 uit 1839 ontlokte bij Schumann het volgende commentaar: 'das Meistertrio der Gegenwart'. Hij beschouwde Mendelssohn als de Mozart van

de 19e eeuw. Het trio heeft een pakkend begin. De cello introduceert het levendige, maar toch melancholieke thema. Die dramatische potentie wordt optimaal uitgewerkt. Als contrast volgt een lyrisch thema (ook door de cello voorgesteld) met zacht golvende pianobegeleiding. Naar het einde toe duikt de onheilszwangere mol-toonaard weer opus Het langzame deel is een 'Lied ohne Worte' (voor piano-solo had hij al 3 boeken 'Lieder ohne Worte' gecomponeerd). Het is licht-melancholisch tot het stralende hoofdthema de melancholie verdrijft. Het scherzo is uitgelaten vrolijk en vederlicht. De finale heeft een ernstig karakter en is voor de pianist een enorme uitdaging vanwege de virtuoze schrijfwijze. Hoogtepunt vormen de dubbele oktaven in het coda, waarin D-dur d-mol overwint.

Suk (1874-1935) is een interessante Tsjechische componist, die het verdient veel meer uitgevoerd te worden. Hij componeerde o.a. fraaie monumentale werken als de 1e en de 'Asraël'-symfonie, 'Ripening' (rijpheid), 'A Summer-Tale' (zomersprookje). Hij was leerling van Bennewitz (viool) – herinnert U zich het Bennewitz Kwartet nog? – en Dvorák (compositie), wiens dochter hij trouwde. **Elegie (opus 23)** schreef Jozef Suk als aandenken aan de Tsjechische dichter Julius Zeyer, met wie hij samenwerkte bij het tot stand komen van zijn toneelmuziek 'Unter dem Apfelbaum'. Oorspronkelijk had het een bijzondere bezetting: viool, cello, harmonium met als begeleiding harp en een strijkkwartet. Later werkte hij het om voor piano, viool en cello. Het werk heeft het karakter van een treurdicht. In het eerste gedeelte bepalen de strijkers de sfeer van de 'nachtsmuziek'. In het vervolg is een grotere rol voor de piano weggelegd en komt er tijdelijk meer spirit in. In de epiloog keert door de cello het elegische karakter terug met de viool als tegenstem.

Over de relatie van **Shostakovich** (1906-1975) met het Stalin-regime en diens cultuuropvatting (sociaal realisme) zijn heel wat verhandelingen geschreven. Shostakovich (en vele anderen) had het er maar moeilijk mee. Hij werd geëerd met zijn vroege successen (1e symfonie b.v.), kreeg berispingen, werd gerehabiliteerd, veroordeeld (1936). Hij moest zich in allerlei bochten wringen om uit de greep van de machthebbers te blijven, componeerde werken die zijn goed gedrag moesten

aantonen, maar ook stukken die verkapt en openlijker uiting gaven aan zijn gevoelens.

Gevoelens beheersen ook het **2e pianotrio opus 67**. Na het korte 1e pianotrio had hij er al schetsen voor gemaakt. Tien dagen voor de dood van zijn dierbare vriend Ivan Sollertinski (een musicoloog die hem invoerde in de wereld van de Westerse avant-garde) begon hij er opnieuw aan, zonder gebruik te maken van die schetsen. In het voorjaar van 1944 componeerde hij het eerste deel, in de zomer tijdens een vakantie in het huis van de componistenbond de overige delen. Hij kreeg er in 1945 de Stalinprijs voor. Het is een hommage aan zijn vriend, maar tevens een reactie op de 2e W.O. en Hitler's systematische destructie van niet-Ariërs. Het heeft de gebruikelijke klassieke 4-delige vorm, maar het zit vol ongebruikelijke harmonieën en ritmes. Het opent heel bijzonder met ijle fluittonen door de cello die hoog boven de viool uitkomen, wat een onbehaaglijk gevoel oproept. Boze, krachtige uitbarstingen versterken dat gevoel. Het *tweede deel* is een wild en meedogenloos scherzo, onderbroken door een volksmuziekachtige dans. In de largo wordt de sfeer bepaald door een treurzang in de vorm van een ***passacaglia**. De staccato spelende pianist en de aan de snaren plukkende violist openen de finale. Dat is een groteske, sardonische doodsdans vol pijnlijke dissonanten, waarin motieven uit de Joodse volksmuziek voorkomen. Gebroken akkoorden, gespeeld door de pianist breken de sfeer, het 'Joodse' thema keert terug net als de schijnbaar serene sfeer uit het *derde deel*. Daarmee komt een einde aan een werk dat diep in de ziel kerft.

**Sedert de 16e eeuw, eerst in Spanje, later via Italië in heel Europa bekend geworden dans, bestaande uit een reeks variaties boven een gegeven bas, die steeds te horen blijft. Het ritme (metrum) is gewoonlijk driedelig b.v. de ¾-maat.*